

De Tijd : godsdienstig-staatkundig dagblad

- 24-12-1904
-

BINNENLAND. Amsterdam, 24 December. UIT MAAS EN WAAL.

In een „Van de overzij" werd verleden zomer in de „Nieuwe Tielsche Courant" het plan geopperd, onze streek, die door den langen „drogen moesson" en wellicht ook door de opening van den Nieuwen Maasmond gebrek heeft aan water, aan drinkwater zelfs voor mensch en vee, te bevoelien.

De schrijver van het stukje ontveinsde zich niet, de groote moeiten en kosten daaraan verbonden, maar onberekenbaar zou ook het voordeel wezen, als Maas en Waal gelijk een „vloedpolder" naar willekeur water kon in- en uitlaten. Voor instróomen moest zorgen een te maken sluis ergens boven Nijmegen en over 't loozen behoefde men, bij den te verwachten benedenpeilstand der Maas, zich het hoofd niet te breken en anders zijn de stoomgemalen te Alfen, Wamel en Dreumel er ook nog.

Dat plan is tot nog toe plan gebleven. Maar in Tielervwaard en Neder-Betuwe heeft men in practijk gebracht, wat voor Maas en Waal geschreven werd. Nu niet, vermoed ik, omdat men aan gene zijde zooveel vooruitstrevender is, dan aan de „overzij", meer, wil ik denken, omdat daar de inlaatsluis klaar lag.

Een kwartiertje beneden Tiel toch is de rechter Waalbandijk gecoupeerd door een sluis, welke de

verbinding vormt tusschen. de Waal en het zogenaamde inundatie-kanaal. Dat inundatiekanaal loopt bij Wadenooien in het „klein revierke" de Linge en dient om in geval van oorlog het zuidelijk deel van de Hollandsche Waterlinie te inundeeren met water uit de Waal.

Goddank! tot nog toe behoefde dit kanaal geen dienst te doen, tot dezen zomer bleven de sluisdeuren in den Waalbandijk gesloten, zoodat men zich wel eens afvroeg: „Als die „waterpoorten” eens open moesten, zouden ze dat dan wel kunnen?”

Nu is men daarop gerust, want den afgeloopen zomer is het gebleken, dat zij evenals alle deuren deze twee eigenschappen bezitten; ze kunnen gesloten, maar ze kunnen ook open wezen, al kostte het heel wat moeite, ze in den laatsten toestand te brengen. En nu werden ze wel niet geopend met het krijgsmansachtig doel, waarvoor ze in de sluisopening gehangen werden, doch met het zeer vredelievende: mensch en dier en veld te drenken met Waalwater, toen de slooten leeg en de pompen lens stonden, omdat de koperen hemel niet regenen kon; maar van hetzelfde staal, waarvan men zwaarden smeedt, maakt men ook kouters.

En 't was een lust der oogen te zien, hoe de akkers en weiden in den vetten Tielerswaard en de welige Neder-Betuwe, maar die, ondanks hun malschheid, toch lagen op te drogen van de blakerende hitte, opslurpten het frissche water, dat de slooten en tochten vulde tot den boord en hoe bij tooverslag het aanschijs der streek veranderde. Nieuw leven ontsproot uit den geleschten bodem, die, hoe vruchtbaar hij ook was en hoeveel voedsel zij ook bevatte, dat voedsel niet kon brengen in den voor de plant opneembaren vorm, omdat de voerstof, het water, hem ontbrak. En als nu in 't vervolg eens weer de hemelsluizen gesloten zullen blijven een ganschen zomer lang, dan zullen plant en dier en mensch niet meer verdorren in de Neder-Betuwe en den Tielerswaard, want dan zullen opnieuw geopend worden de inundatiesluizen, die niet langer ongebruikt en onbenut zullen verintresten.

Maar ook in Maas en Waal „marchent les idees.” (Ideeën werken)

Eer veel water -veel altijd in betrekkelijken zin genomen - eer veel water gestroomd zal zijn door de beide rivieren, die aan ons landschap zijn naam geven, zal dat landschap niet langer versmachten van dorst: een Tantaluskwelling, die het den afgeloopen zomer doorstond.

Want de teekenen zijn er, die er op wijzen, dat ook aan deze zijde maatregelen zullen getroffen worden, om de streek te bevoeien. In de voorlaatste vergadering van het Gecombineerd college van liet Polderdistrict Maas en Waal werd door den hoofdgeërfde van Dreumel, den heer Cruysen, de bevoeiing dezer streek ter sprake gebracht, welk plan door den dijkgraaf, den heer van der Sijp met warmte werd begroet, die de ter tafellegging noemde een historisch feit. In zooverre was het dit, dat in het op het tapijt brengen van dit onderwerp „l'histoire se répéta”, zooals men dat zegt, de geschiedenis zich herhaalde.

Want de groote waterbouwkundige Fijnje van Salverda schreef reeds voor ruim 25 jaren een paar brochures, waarin hij de bevoeiing en de ontwatering van het land tusschen de Waal en de Maas behandelde. De laatste, de waterloozing, kwam gedeeltelijk, voor de benedendorpen namelijk, tot stand en het stoomgemaal te Dreumel vermeldt nog op zijn vierkanten schoorsteen, dat Fijnje zijn maker is. Maar de bevoeiing bleef behooren tot de pia vota (vrome wenschen of beloften), zooals Maas en Waal er nog zoovele koestert, en al gaf ze, nu ongeveer 6 jaar geleden, aan aanleiding tot een pennestrijd in de locale bladen tusschen dijkgraaf van der Sijp en heemraad de Leeuw, een vrome wensch bleef ze, in vervulling ging ze niet.

Ja, 't gaat langzaam maar zeker in onze streek. Maar nu schijnt er toch meer animo voor de bevoeiingsidée te komen. De geërfden van den dorpspolder Appeltern namen tenminste op hun laatste algemeene vergadering het besluit, adhaesie te betuigen aan het voorstel, gedaan door den hoofdgeërfde Cruysen met betrekking tot de bevoeiing van Maas en Waal.

Zoo moet het komen. Deze quaestie moet een volkszaak worden, wat zij uit haar aard ook is. De geërfden van verschillende polders moeten wakker en warm gemaakt worden voor deze onderneming, die in het waarachtig belang is, zoowel der buiten als der binnengeërfden. Dan komt ze wel tot stand. De dijkgraaf, wien het bevoeiingsplan uit het hart gesneden is, heeft intusschen niet stilgezeten. Op de

laatste vergadering van den Dijkstoel van het Polderdistrict Maas en Waal heeft hij den leden bekend gemaakt, dat door hem in zijne kwaliteit van vice-president van het College voor de Gecombineerde Waterloozing van het Rijk van Nijmegen en het Land van Maas en Waal aan dit lichaam een voorstel heeft gedaan in verband met de bevoeiing dezer beide landschappen. Ook dit lichaam scheen ooren te hebben naar deze irrigatieplannen, want met algemeene stemmen werd besloten eene commissie te benoemen, die de zaak zal onderzoeken en verslag zal uitbrengen van haar bevinden. Ziezoo, de wijn is in het vaatje, waarin hij gisten kan. Niet te lang, opdat hij niet verzure!
